

ningsorden foreskrive, gennem aaben Forhandling i det fulde Dagslys at søge at skaffe Arbejdet fremad og at opfylde den Gerning, som i første Række maa siges at paahvile dette høje Ting.

N. S. Sørensen: Det er det ærede Ting bekendt, at i den nordlige Del af Jylland er der i de sidste Aaringer blevet anlagt nogle ny Jærnbaner. Da nu disse Banearlæg gaa igennem den Kreds, hvori jeg bor, og to af dem gaa igennem den Kreds, jeg har den Ære at repræsentere, skal jeg tillade mig at gøre en Henstilling til den højtærede Minister for offentlige Arbejder i Anledning af, hvad der sker deroppe, for Banerne blive tagne i Brug, navnlig med Hensyn til Ekspropriationerne. Efter Fjolls Mening der paa Egnen varetages Ekspropriationerne nemlig ikke paa tilfredsstillende Maade. Ekspropriationerne foregaa jo i Henhold til fgl. Forordning af 5te Marts 1845. I dennes § 1 staar der, at Forbudsaaelse til saadanne for det almindelige Bedste nødvendige Foranstaltninger ikke kunne nægtes, men saa staar der i det næste Punktum, at saadan Ford skal kun afstaa „mod billigt og fuldstændig Erstatning“. Det værste er nu, at naar man læser videre fremad i Forordningen, tages Braadden af dette Ord „fuld Erstatning“ mere og mere bort. Der findes nemlig en Forklaring over, hvad der skal iagttages under saadanne Ekspropriationer, og det hedder der, at Erstatningen skal ansættes efter den Værdi, Jorden har i Handel og Wandel, og endvidere skal den Godningskraft, Jorden er i, værdsættes, og der skal tages Hensyn til, hvilken Veligheden den har til den øvrige Del af Ejendommen o. s. v. i det uendelige. Men efter at alt dette er iagttaget, mener jeg, at der er rammet en Bøl igennem det første Udtryk „fuld Erstatning“, for det kan dog sikkert ikke være Meningen, at et Stykke Jord ikke har anden Værdi end netop den Værdi, som Overfladen har til Dyrkningsbrug. Jeg kan her støtte mig til det, som er blevet praktiseret paa saa mange andre Steder. Hvor der i den Jord, som eksproprieres til Brug for Jærnbaneanlæg, findes Løv, der er alle enige om, at Ejeren skal have Erstatning, ikke alene for Værdien af Jordoverfladen, men ogsaa for den Løv, som findes i Jorden, og i Henhold dertil ere saadanne Takstationer bleve foretagne. Men naar der nu paa andre Steder findes andre Værdier gemte i Jorden, skulde jeg dog tro, at det var en Selvfølge, at disse ogsaa skulde være Genstand for Takstation, og at den vedkommende Ejer af Jordstykket skulde have Er-

statning derfor. Nu have vi det Særskyn i min Kreds, som gennemføres i en Længde af 5—6 Mil af de ny projekterede Baner, at en Grusbante, 16 Alen høj, fyldt med Grus fra Top til Bund, er bleven værdsat efter den Værdi, den har til Jordbrug, altsaa til noget ganske forsvindende, ikke en Gang saa meget som til en Sum, jeg vil nævne, 350 Kr. Naar jeg nævner denne Sum, som er større end den virkelige, er det, fordi vi saa komme til det Facit, at der gives $\frac{1}{2}$ Dre pr. Kubikfavn for en Grusbante! Hvis det var saaledes, at Grus ingen Værdi havde uden til Jærnbaner, vilde det være forstaaeligt og rimeligt, men lige saa sikkert som det er, at Løv efterhaanden har bundet Værdi i Handel og Wandel, lige saa sikkert er det, at Grus i de senere Aar har faaet megen Værdi og har fundet megen Anvendelse. Det er bekendt, at der rundt omkring i Landet anlægges den ene Cementfabrik efter den anden. Dette har bevirket, at Cement er blevet saa billigt, at der nu paa en Vandejendom kan bygges langt billigere ved at bruge en Blanding af Cement og Grus end ved at opføre Huse af Mursten. Naar en Mand altsaa ligger inde med en saadan stor Bunte Grus, og der rundt omkring ham bor Folk, som har Brug for dette Grus til Bygningsmateriale, anser jeg det for ganske utilbørligt, at han kun skal have, siger og skriver, $\frac{1}{2}$ Dre for hver Kubikfavn. Men det er sikkert, at saaledes er der blevet talseret, at der kun er blevet taget Hensyn til Jordoverfladens Værdi til Aulbrug. Et andet Sted i samme Kreds er der blevet fremelsket en temmelig betydelig Industri i Pottemageri. Pottemagerne hente deres Ler fra en lang Jordstrimmel eller Bælte, som gaar i kort Afstand fra Fjorden ved Nørre-Sundby, et lille Stykke Vest paa og et lille Stykke Øst paa. Sæt nu, at Jærnbanesporet bliver udstuffet netop paa dette Bælte, hvor de Smaafamilier bo, som have fremelsket denne Industri, og at der skal foretages Ekspropriation og Værdsætning af denne Jord; skulde de da virkelig kun have Erstatning for Overfladen som Dyrkningsjord? Nej, jeg mener, at det maa absolut være tilbørligt, at de saa Erstatning ogsaa for det, som gemmes nede i Jorden, og som foder dem langt mere end Overfladen af Jorden. Jeg ved nu meget godt, at det Lovforslag, som blev vedtaget i Fjor, blev vedtaget under den Forudsætning, at Ekspropriationerne skulde foregaa efter den fgl. Forordning, som jeg tidligere har nævnt. Men da der staar i § 1, at der skal gives „fuld Erstatning“, mener jeg, at naar en saadan Lov skal føres ud i Livet, skal der